

matematik, modersmålet, historia och engelska språket som hufvudämnen. I båda slagen af gymnasier borde vidare som valfria ämnen ingå ett eller två främmande lefvande språk. Genom här föreslagna anordning kunde man erhålla en stab af grundligt bildade humanister, och skulle äfven den reala bildningen vinna på densamma. I stället för nu rådande mångläseri med sin gifna följd af halfhet komme man väl till en större ensidighet, men detta vore ingen förlust, då det man vunne blefve mera helt och likartadt och då ju specialiseringen är enda vägen för vetenskapligt framåtskridande.

Vid undervisningen i klassiska språk vore önskvärdt, att större uppmärksamhet ägnades åt det kulturella än åt det grammatiskt-vetenskapliga. Man borde läsa sådana författare, hvilka gäfvade verklig behållning och riktiga vyer öfver den antika kulturen, men däremot icke lägga hufvudvikten på krigshistorien. Senecas utmärkta och snillrika lefnadsregler, Suetonii beskrifningar och Plinius intressanta och åskådliga bref om forntiden så ock Ciceros angenäma och lärerika tal om vänskapen och ålderdomen — allt saker, som medförde största nytta, borde framför allt läsas och begrundas. Den grekiska litteraturen ligger fjärrare från allmänna intresset.

De här uttalade åsikterna hyllas ej af flertalet åtminstone bland tongifvande pedagoger och mycket möjligt är att de icke äro riktiga, slöt talaren. De äro dock icke blott mina. Det är tankar, som så att säga ligga i tiden, och de förtjäna att allvarligt öfvervägas.

En diskussion om nya folkskolestadgan.

Skolrådets ordförande å Gotland voro den 1 dennes kallade att sammanträda i Visby domkyrkas sakristia för att öfverlägga om några allmänna grunder för de ändringar i distriktens skolreglementen, som kunna anses påkallade af 1897 års folkskolestadga.

För förhandlingarna, som leddes af folkskoleinspektören och kyrkoherden *J. P. Odín* i Dalhem, lämnas vi efter Gotlands Allehanda följande redogörelse.

Ordföranden inledde förhandlingarna med en öfversiktlig redogörelse för de nya bestämmelser i skolstadgan, hvilka förorsaka förändringar i skolreglementena. Dessa nya stadganden vore visserligen många, men ordföranden ansåg, att det egentligen var två stora hufvudfrågor mötet hade att diskutera, nämligen frågan om ordnandet af den fortsatta undervisningen och frågan om slöjdundervisningens ordnande.

Öfver gick man så till öfverläggning om, huru man hade att fatta den nya folkskolestadgans mening om den fortsatta undervisningen. Meningarna voro högst olika och förslagen likaledes vidt skilda.

Folkskoleinspektören, kontraktsprosten *Uddin* uttalade som sin åsikt, att lagstiftarne ej menat att ålägga kommunerna att inrätta fortsättningsskolor. Meningen hade varit, att detta skulle göras under förutsättning, att så

kunde ske. En sådan förutsättning vore, att läraren hade så god hälsa, att han utan att skada sig kunde undervisa mera än åtta månader om året. Men om så ej vore förhållandet, måste det anses som en grymhet att ålägga honom det. Det blefve till såväl skolans som lärarens förfång. Taln kunde ej inse, att man vore tvingad att inrätta fortsättningsskolor öfverallt.

Kyrkoherden *Jacobson* i Hörsne ansåg däremot, att man ej kunde säga, att inrättande af fortsättningsskolor vore ställt i fritt val.

Kyrkoherden *Gradelius* påpekade, att k. m:t ej här kunnat påbjuda ett obligatoriskt införande af fortsättningsskolor. Ty i och med att så vore förhållandet, hade församlingarna ålagts nya utgifter, och något sådant kunde ej ske utan riksdagens hörande.

Kyrkoherden *Odín* häfdade däremot den åsikten, att man mycket väl under fyra veckor om året kunde anordna fortsatt undervisning utan att behöfva betunga de skatande med nya utgifter och utan att behöfva statsbidrag.

Kontraktsprosten *Uddin* ville för sin del påstå, att bestämmelserna i nya och gamla stadgan vore lika i detta fall. År fortsättningsskolan att anse som nästan obligatorisk nu, så var den det äfven förut. Och de i stadgans § 5 mom. 3 inryckta orden: »för denna fortsatta undervisning må, där sådant finnes lämpligt, inrättas särskild fortsättningsskola» tyda ej på, att denna skolform skall vara obligatorisk utan vara beroende på särskild pröfning vid hvarje fall.

Kyrkoherden *Jacobson* ville mot detta 3:e mom:s »må» o. s. v. sätta 2:a mom:s något strängare och bestämdare »bör» i fråga om fortsättningsskolans inrättande. Ansåg ställningen oklar. Ansåg att den speciella fortsättningsskolan ej vore att anse som obligatorisk, men däremot vore stadgandet om anordnande af fortsatt undervisning i en eller annan form snarare att anse som obligatorisk.

Kontraktsprosten *Uddin* erinrade om det sätt, som hittills ofta användts, att låta de barn, som så önska, genomgå folkskolans högsta klass två gånger. Detta vore ju äfven ett sätt, hvarigenom barnen kunde förkofra och ytterligare inskräpa kunskaper.

Denna form af fortsatt undervisning ansåg kyrkoherden *Odín* vara förbjuden genom den nya stadgan och för öfrigt föga lämplig.

Häri instämde utnämde kyrkoherden *Söderberg*.

Gent emot de s. k. repetitionsskolorna uttalades en absolut förkastelse. Dessa hade endast till följd, att barnen i förtid toges ur skolorna utan att hafva fått ens minimikursens kunskaper fullt inpräntade hos sig, och den kunskap de i repetitionsskolan få fuskas äfven bort.

Mot detta opponerade sig kyrkoherden *Söderberg* i ett kraftigt anförande. I Visby ha vi ännu sådan repetitionskurs, sade tal., och den har visat sig vara till stor välsignelse där — den må nu sedan ratas till både höger och vänster. Den är dessutom alldeles nödvändig för de fattiga barn, som äro nödsakade att för sin utkomst lämna skolan i förtid. Det vore ju förfärligt, om alla dessa blefve lämnade vind för våg utan tillfälle till fortsatt förkofran eller möjlighet att få repetera det redan genomgångna pensum. Vi tvinga, sade tal., en hel del barn att genomgå hela skolan och inhämta boklig kunskap. Men vi glömma att lära dem kroppsarbete. Det vore i sanning en välsignad sak, om de finge komma ut och lära sig att arbeta. Hvad är det som skaffat oss gatustrykare och ligapojkar? Jo, det att barnen tvingas att sitta på skolbänken, tills de bli för lata att arbeta.

Härpå öfver gick man till öfverläggning om sättet att anordna slöjdundervisning utan att behöfva inkräkta för mycket på tiden för den öfriga undervisningen och utan att behöfva öfverskrida den i skolstadgan be-

stämda maximaltiden för undervisningen i skolorna.

Kyrkoherden *Odín* framhöll, att det ginge för sig att med en undervisningstid af sex timmar om dagen äfven medhinna slöjdundervisning med fyra timmar i veckan utan förfång för öfriga läroämnen.

Kontraktsprosten *Uddin* förordade slöjdundervisningens förläggande till lördagarna med fyra timmar.

V. pastor *Husander* ansåg, att man, då man hade två timmars middagsrast, godt kunde anordna en timmes slöjdundervisning på middagsrasten under den ljusare årstiden. Under den mörka kunde undervisningen förläggas till lördagarna.

Kyrkoherden *Odín* föreslog, att man skulle efter lästimmarnas slut taga slöjden, fördelad på två å tre dagar, men i stället läsa tre timmar på lördagarna.

Kyrkoherden *Söderberg* uttalade sig mot all lördagsläsning. Trodde saken kunde ordnas så, att man från maximaltiden toge två timmar i veckan och dessutom lade till två öfvertimmar för att på dessa fyra anordna slöjden.

Kontraktsprosten *Uddin* trodde det vara allra klokast att låta det stå som det stod i gamla reglementena, och att skolråden och lärarne i samråd finge ordna saken hvar på sitt håll.

Häri instämde flera talare, och diskussionen, som fick utgöra svar på frågorna, var därmed slut.

Litteratur.

Hufvudräkningskurs för folkskolan af *A. G. Vihlander*, lärare vid Stockholms folkskolor. Sthm, P. A. Norstedt & söners förlag. Häft. 9—10. Pris för häfte 10 öre.

Hvarje undervisare har nog någots göra den bittra erfarenheten, att *bräkläran* i många fall aldrig blifvit fullt förstådd af lärjungarna, oaktadt de i terminer sysslat med decimalbråk och allmänna bråk. Huru mycket demonstrerande kräfvades det icke stundom för att klargöra så enkla uppgifter som dessa: hvad kostar $\frac{1}{4}$ kg, då $\frac{3}{4}$ kg kosta 24 öre?, af hvilken summa äro 28 kr. $\frac{7}{8}$? och liknande! Och dock kunna eleverna äga en berömvärd färdighet i att mekaniskt lösa jämförelsevis svåra räkneuppgifter. Är icke en af hufvudorsakerna till detta missförhållande den, att man ägnat allt för liten uppmärksamhet åt så enkla frågor som de anförda — frågor, som för sin lösning väl kunna undvara griffel och taffa men icke så alldeles en smula eftertanke? Är det så, att räkningen i allmänhet bör i folkskolan företrädesvis vara hufvudräkning, så är detta framför allt af nöden, då det gäller bråk.

De nu föreliggande häftena af »Hufvudräkningskurs för folkskolan», afse bråk och fortsatt öfning af hela tal. De talrika räkneexempel, som de upptaga — till antalet öfver 400 —, äro systematiskt och följdriktigt ordnade och väl ägnade att gifva eleverna en klar uppfattning af »delar» och dessas förhållande såväl till »det hela» som sinsemellan. Den rika omväxling uppgifterna därjämte erbjuda och de alltjämt stegrade fordringar de ställa på lärjungarna göra de nu utkomna häftena, arbetets sista, till en lämplig repetitionskurs för folkskolans sista årsklass. *Ln.*